

Nieuwsbrief - ERF Updates

Nummer 16, 2022

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1810](#) 02-12-2022

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:10233](#) 29-11-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:4102](#) 29-11-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:3290](#) 22-11-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:9847](#) 15-11-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:3218](#) 15-11-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:3934](#) 15-11-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:3219](#) 15-11-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:3768](#) 01-11-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:9389](#) 01-11-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:9120](#) 25-10-2022

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2022:2255](#) 13-10-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:113](#) 11-01-2022

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2022:3613](#) 28-11-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:10244](#) 23-11-2022

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2022:6728](#) 17-11-2022

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2022:6589](#) 16-11-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:10122](#) 16-11-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:10225](#) 16-11-2022

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2022:6317](#) 09-11-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:9697](#) 28-10-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:9730](#) 27-10-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:9508](#) 26-10-2022

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:4042](#) 26-10-2022

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:4448](#) 24-10-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:10057](#) 14-10-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:9895](#) 13-09-2022

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2022:7059](#) 07-09-2022

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:3099](#) 29-07-2022

Antillen

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2022:302](#) 07-11-2022

[Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, ECLI:NL:OGEAA:2022:372](#) 24-08-2022

Tuchtcolleges

[Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg Amsterdam, ECLI:NL:TGZRAMS:2022:168](#) 21-11-2022

RECHTSPRAAK

Aangezien de vereffening nog niet is afgerond, wordt de vordering tot onder meer verdeling van de nalatenschappen afgewezen nu de positie van de schuldeisers niet voldoende wordt gewaarborgd, omdat de afwezigheid van overige schuldeisers niet vaststaat.

In zijn testament heeft de in 2021 overleden erflater – wiens ouders respectievelijk in 2007 en 2020 zijn overleden – zijn vriendin tot enig erfgenaam benoemd. De door de erflater ingestelde vorderingen tot verdeling van de nalatenschap van zijn vader en vaststelling van zijn legitieme vordering in de door hem beneficiair aanvaarde nalatenschap van moeder, zijn in 2022 door de rechtbank afgewezen. Reden daarvoor was dat de betreffende vorderingen in materieel opzicht niet zien op verdeling maar op vereffening, iets waartoe de erflater niet zonder medewerking van de overige vereffenaars bevoegd is. In haar hoedanigheid van enig erfgenaam van erflater gaat de vriendin in beroep. Na het wettelijk kader te hebben geschetst (onder meer art. 4:202, 4:195 lid 1, 4:184 en 4:220 BW alsmede ECLI:NL:HR:2017:939, ECLI:NL:HR:2013:BZ3643, MvA I, Parl. Gesch. Boek 4, p. 945 en 979), merkt het hof op dat ook volgens de vriendin de vereffening i.c. nog niet is voltooid. In een dergelijke situatie is – zo stelt het hof – slechts ruimte om de nalatenschap te verdelen als daarbij de positie van de schuldeisers voldoende wordt gewaarborgd. Daarvan is sprake als vaststaat dat er buiten de kring van de partijen/erfgenamen geen (andere) schuldeisers van de nalatenschap zijn. Dit laatste is in casu niet gebleken, want niet voldoende feitelijk onderbouwd, met bijvoorbeeld verklaringen van de overige vereffenaars die dit bevestigen. Ook het gegeven dat de notaris heeft gemeld dat de nalatenschap van moeder negatief was en dat erflater deze nalatenschap beneficiair heeft aanvaard, wijzen niet in een richting dat er geen (andere) schuldeisers van die nalatenschap (kunnen) zijn. Dat er vanuit de andere nabestaanden voorstellen zijn gedaan tot afwikkeling van de nalatenschap van moeder, is onvoldoende om tot een ander oordeel te komen. Dat geïntimeerden noch bij de rechtbank noch in hoger beroep in de procedure zijn verschenen, brengt – zo oordeelt het hof – de vriendin weliswaar in een lastig pakket, maar bewerkstelligt tevens dat haar beroep op ECLI:NL:RBMNE:2017:4379 geen hout snijdt, nu die procedure op tegenspraak werd gevoerd en de rechtbank op basis van de stellingen van partijen in die zaak zelf kon vaststellen dat er geen externe schuldeisers van de nalatenschap waren. Het hoger beroep slaagt dan ook niet.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:9389

Zaaknummer: 200.308.597/01

Rechters: P.S. Bakker, C. Koopman en J.G. Knot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank verwerpt het verweer dat de uitsluitingsclausule niet dwingend is en constateert dat er ook geen rechtshandeling is verricht die ertoe verplicht de woning in de gemeenschap te laten vallen c.q. te schenken.

X heeft krachtens erfrecht de door haar en haar geregistreerd partner Y bewoonde woning verkregen, waarbij een zogeheten uitsluitingsclausule van toepassing was. In het kader van de ontbinding van het partnerschap heeft X de woning verkocht. Y heeft niet meegewerkt aan de verkoop, omdat hij meent dat de uitsluitingsclausule niet van toepassing is omdat geen sprake was van een huwelijk. Vervolgens heeft X een door de advocaat van Y opgesteld convenant ondertekend waarin werd overeengekomen dat de uitsluitingsclausule toepassing mist en dat de woning dus in de gemeenschap van goederen valt. Thans verzoekt X onder meer een verklaring voor recht dat de woning alleen aan haar toebehoort en het convenant nietig is. De rechtbank overweegt dat de uitsluitingsclausule inhoudt dat alles wat door X wordt verkregen niet valt in enige huwelijksgoederengemeenschap, waarbij het geregistreerd partnerschap gelijkgesteld wordt met het huwelijk (art. 4 in samenhang met art. 1 lid 3 van het testament) en dat de woning dus niet valt in de gemeenschap van goederen van partijen. Vervolgens concludeert de rechtbank dat de uitsluitingsclausule dwingend is (art. 1:94 lid 2 sub a BW (oud) in verband met art. 1:80b BW en ECLI:NL:HR:1980:AC7049). Dit betekent dat erflaters wens niet kan worden doorbroken door partnerschapsvoorwaarden of een later door partijen te ondertekenen convenant. De stelling van Y dat X er zelf voor heeft gekozen om de woning alsnog in de gemeenschap te laten vallen en als het ware aan Y te schenken, wordt niet ondersteund in het dossier. Van enige rechtshandeling hiertoe is niet gebleken en blijkt ook niet uit het convenant. De rechtbank oordeelt dan ook dat de echtelijke woning niet in enige vorm van gemeenschap valt, uitsluitend aan X toebehoort en dat het convenant nietig is.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 13-09-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:9895

Zaaknummer: C/15/324143 / FA RK 22-153

Rechters: J. Lintjer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank wijst het verzoek van het Rijksvastgoedbedrijf (RVG) tot het benoemen van een vereffenaar af; noch artikel 4:226 BW noch gemaakte kosten maken het RVG een belanghebbende in de zin van artikel 4:204 BW.

Na het overlijden in 2021 zonder achterlating van afstammelingen van de ongehuwde X, verwerpt haar (testamenteair benoemde) erfgenaam de nalatenschap. Het RVG verzoekt om – ex artikel 4:204 lid 1 sub a BW – een vereffenaar aan te wijzen. Grond voor het verzoek is dat de nalatenschap niet beneficiair is aanvaard en ook niet wordt beheerd door een executeur. De na erfgenamenonderzoek achterhaalde erfgenamen zijn aangeschreven, waarna een aantal daarvan de erfrechtelijke verkrijging vervolgens verwerpt. Volgens de rechtbank is het RVG niet (krachtens art. 4:226 BW) een belanghebbende in een procedure tot benoeming van een vereffenaar. Dat het saldo na het verstrijken van de twintigjaarstermijn van artikel 4:226 BW aan de Staat vervalt, betekent niet dat de Staat reeds voor het verlopen van die termijn belanghebbende is. Los van dit principiële oordeel, meent de rechtbank dat de kans bestaat dat een van de resterende erfgenamen de nalatenschap alsnog op enigerlei wijze aanvaard. In een casus als onderhavige (een onbeheerde en niet-vereffende nalatenschap in de zin van art. 4:204 lid 1 onder a BW) is de aangewezen route dat het OM een verzoek tot benoeming van een vereffenaar indient. Ook meldt de rechtbank dat het RVG pas schuldeiser is geworden ná het overlijden van X, waardoor het RVG ook niet uit dien hoofde belanghebbende als bedoeld is geworden. Het past – zo oordeelt de rechtbank – niet in het stelsel van de wet dat een schuldeiser die zonder opdracht van een daartoe bevoegde persoon werkzaamheden is gaan verrichten, daarmee belanghebbende wordt.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-10-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:4448

Zaaknummer: 535172 HA RK 22-46

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voorzieningenrechter geeft executeur die voldoende aanvoert om een vermoeden van wilsonbekwaamheid te rechtvaardigen, ex artikel 7:458a BW, inzage in het medisch dossier van overledene.

Neef A is door zijn tante C in haar in 2008 opgestelde testament benoemd tot executeur(-testamentair). A heeft deze benoeming aanvaard. Tante C woonde sinds 2014 in een verpleeghuis en heeft in 2015 aan E een algemene volmacht gegeven voor het beheer van haar financiën. Thans vordert A van (huis)arts B inzage in het medisch dossier van tante. A legt aan zijn vordering ten grondslag dat hij er in zijn functie als executeur achter is gekomen dat na de volmachtverlening fors op het vermogen van C is ingeteerd. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 300.000. Uit het vermogen van C zijn onder andere schenkingen gedaan aan E en diens familie. A denkt dat C slachtoffer was van financieel misbruik en heeft ernstige twijfels omtrent haar geestelijke vermogens in de periode waarin de betreffende volmacht is verleend en de schenkingen zijn gedaan. A wil een procedure starten tot vernietiging c.q. nietigverklaring van de door/namens tante C verrichte rechtshandelingen. Nadat de voorzieningenrechter het spoedeisend belang voldoende aannemelijk gemaakt acht, wordt geconstateerd dat niet weersproken is dat A een zwaarwegend belang heeft (als bedoeld in art. 7:458a BW) bij het verkrijgen van informatie uit het dossier; het onderzoek of de volmacht en/of de schenkingen kunnen namelijk worden aangevochten op de grond dat C niet feitelijk wilsbekwaam was ten tijde van het verlenen/verstrekken hiervan. De voorzieningenrechter begrijpt de terughoudende opstelling van B en merkt op dat de criteria van artikel 7:458a sub c BW niet betekenen dat A in een onmogelijke positie (vicieuze cirkel) gebracht mag worden door van hem te verlangen dat hij op voorhand zodanig aannemelijk moet maken dat tante wilsonbekwaam was, dat dit in wezen op het leveren van bewijs neerkomt. Waar het volgens de voorzieningenrechter wel om gaat is dat A voldoende aanvoert om een vermoeden van wilsonbekwaamheid te rechtvaardigen. Daarvan is in casu sprake (bestaand uit een brief van een Zwitserse arts uit 2011, en een verslag van een psychologisch consult uit mei 2019 van een GZ-psycholoog).

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland
Datum uitspraak: 26-10-2022
ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2022:4042
Zaaknummer: C/17/185854 / KG ZA 22/177
Rechters: M. Griffioen
Advocaten: W.S. Santema en mr. J.M. de Vries
Wetsartikelen: 7:458a BW

RECHTSPRAAK

Appel tegen een (in eerste aanleg toegewezen) vordering tot het vaststellen van een pachtovereenkomst tussen een van de erfgenamen en de erflater. Het betreft een processueel ondeelbare rechtsverhouding.

De erfgenamen in de onverdeelde nalatenschap van X zijn: geïntimeerde (erfgenaar 1), appellanten (erfgenaar 2), alsmede de erfgenamen 3, 4 en 5. Erfgenaam 1 heeft bij de pachtkamer de vastlegging gevorderd van een pachtovereenkomst tussen hem en erflater X. In eerste aanleg heeft erfgenaam 1 alle overige erfgenamen gedagvaard. Erfgenaam 3 en erfgenaam 5 hebben in persoon geprocedeerd maar geen verweer gevoerd en erfgenaam 4 is niet verschenen. De pachtkamer in Rotterdam heeft de vordering van erfgenaam 1 toegewezen, een beslissing die tussen alle erfgenamen geldt. Als appellanten erfgenaam 2 in beroep gaan, voert geïntimeerde erfgenaam 1 aan dat appellanten niet-ontvankelijk verklaard moeten worden, nu is nagelaten om behalve erfgenaam 1 ook de andere drie erfgenamen te dagvaarden. Het hof is van oordeel dat appellanten niet zonder de overige erfgenamen in het geding te betrekken, kunnen procederen over de vraag of de in de onverdeelde nalatenschap vallende percelen al dan niet zijn verpacht (en dus of er een pachtverhouding bestaat). Het hof stelt appellanten daarom in de gelegenheid de erfgenamen 3, 4 en 5 alsnog in dit geding op te roepen op de voet van artikel 118 Rv.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 25-10-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:9120

Zaaknummer: 200.301.589

Rechters: Th.C.M. Willemse, S.B. Boorsma en B.J.H. Hofstee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vordering tot ontruiming woning toegewezen.

X is overleden en heeft een goed doel tot enig erfgenaam benoemd. De tot de nalatenschap van X behorende woning wordt bewoond door Y. X en Y waren collega's en X heeft Y nadat haar woning in 2006 gedwongen is verkocht, onderdak geboden in zijn woning. Het was de bedoeling dat dit tijdelijk zou zijn. Het vermogen van Y is onder bewind gesteld. Thans vordert het goede doel in kortgeding van zowel Y als de bewindvoerder ontruiming van de woning. Ter zake van de vordering tegen Y wordt het goede doel niet-ontvankelijk verklaard. Op grond van artikel 1:441 BW geldt dat de bewindvoerder tijdens het bewind, Y in die hoedanigheid in en buiten rechte vertegenwoordigt. Y is als gevolg van het ingestelde beschermingsbewind niet bevoegd om zelfstandig te procederen. Vervolgens constateert de voorzieningenrechter dat het spoedeisend belang voldoende aannemelijk is gemaakt, omdat executoriale verkoop van de woning dreigt nu de hypotheekhouder nimmer toestemming heeft verleend voor het gebruik door Y van de woning en de burens overlast ervaren als gevolg van de wijze waarop Y de woning gebruikt. Uit de (onder meer tijdens de mondelinge behandeling besproken) feiten leidt de rechter af dat vaststaat dat Y zonder recht of titel in de woning verblijft. Daarmee is ook voldoende aannemelijk dat de vordering in de bodemprocedure zal worden toegewezen, reden waarom – met inachtneming van hetgeen daarover inmiddels is afgesproken tussen het goede doel en de bewindvoerder (en de eveneens aangestelde mentor) – de ontruimingsvordering wordt toegewezen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 29-07-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:3099

Zaaknummer: C/16/541255 / KG ZA 22-307

Rechters: J.P. Killian

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het Gerecht in Eerste Aanleg wijst het beroep van de informele levenspartner van erflater op het Arubaanse artikel 4:30b BW af.

Het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba oordeelt over de stelling van een informele levensgezel van erflater dat zij gelijkgesteld moet worden met een langstlevende echtgenoot op grond waarvan zij – nu zij geen erfgenaam of legataris is van erflater – het vruchtgebruik van de woning moet verkrijgen (art. 4:29 lid 1 BW in verband met art. 4:30b BW). Als de erflater onmiddellijk voorafgaand aan zijn overlijden tien jaar of langer heeft samengeleefd met een ander als waren zij gehuwd, dan kan de rechter, indien dat redelijk is, bepalen dat de ander voor toepassing van artikel 4:29 BW met een echtgenoot wordt gelijkgesteld. In de procedure wordt bestreden dat erflater en de informele partner tien jaar hebben samengeleefd als waren zij gehuwd. Ook wordt aangevoerd dat geen aanspraak kan worden gemaakt op het vruchtgebruik, omdat de betreffende artikelen ten tijde van het overlijden van de erflater nog niet in werking waren getreden. Voor zover de levenspartner aanvoert dat die artikelen anticiperend en met terugwerkende kracht moeten worden toegepast, wordt daartegen aangevoerd dat daarvoor (in casu) geen ruimte is, omdat de levenspartner niet tijdig aanspraak op het vruchtgebruik heeft gemaakt. Tevens wordt bestreden dat het redelijk zou zijn dat de informele partner met een langstlevende echtgenoot wordt gelijkgesteld.

Het gerecht meent dat het antwoord op de vraag of artikel 4:29 en 4:30b BW – hoewel nog niet in werking getreden desondanks – van toepassing zijn, in het midden kan blijven. Het gerecht overweegt in dat kader dat zelfs als deze bepalingen van toepassing waren en tevens duidelijk zou zijn dat meer dan tien jaar is samengeleefd als waren erflater en eiseres gehuwd, het gevorderde niet toewijsbaar is. Naar het oordeel van het gerecht is niet redelijk dat eiseres in casu met een echtgenoot wordt gelijkgesteld, omdat feiten en/of omstandigheden die tot een dergelijk oordeel leiden door haar niet zijn gesteld en daar ook anderszins niet van blijkt.

Instantie: Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba

Datum uitspraak: 24-08-2022

ECLI: ECLI:NL:OGEEA:2022:372

Zaaknummer: AUA202100341

Rechters: T.A.M. Tijhuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank stelt rechtsmacht en toepasselijk recht vast bij een geschil over een Spaanse woning ter zake van in 1986 respectievelijk 2005 opengevallen nalatenschappen.

Vader en moeder waren in algehele gemeenschap van goederen met elkaar gehuwd. Vader is overleden in 1986 en heeft in zijn testament onder meer krachtens ouderlijke boedelverdeling alle goederen en schulden aan moeder toegedeeld. Moeder is overleden in 2005. Eiser en gedaagde zijn twee van de vier kinderen van vader en moeder. Het geschil betreft een in Spanje gelegen woning. In verband hiermee moet eerst de rechtsmacht van de Nederlandse rechter en het toepasselijk recht worden vastgesteld. De zaak betreft óf de afwikkeling van de nalatenschappen van vader en moeder (beide opengevallen vóór 17 augustus 2015, waardoor de Erfrechtverordening niet van toepassing is), in welk geval de Nederlandse rechter bevoegd is op grond van artikel 2 Rv, óf de zaak ziet op een door partijen gesloten overeenkomst, in welk geval de Nederlandse rechter bevoegd is op grond van artikel 4 Brussel I-bis. Daarmee is duidelijk dat de Nederlandse rechter bevoegd is. Welk recht op de nalatenschap van vader van toepassing is, kan niet worden beantwoord aan de hand van de Wet conflictenrecht erfopvolging, aangezien vader is overleden voor de inwerkingtreding van die wet. Aangesloten moet derhalve worden bij het commune recht, waaruit in casu volgt dat het sterfhuis als aanknopingsfactuur dient. Aangezien vader in Nederland is overleden, is Nederlands recht van toepassing. Voor de na 1 oktober 1996 opengevallen nalatenschap van moeder geldt dat ingevolge artikel 10:149 lid 2 BW de wijze van verdeling van de nalatenschap wordt beheerst door Nederlands recht, omdat haar laatste gewone verblijfplaats in Nederland was. Dat geldt ook voor de verdeling van het onroerend goed in Spanje, waarbij geldt dat rekening moet worden gehouden met de eisen van het goederenrecht van de plaats van ligging van het onroerend goed en dus met Spaans recht. Nadat rechtsmacht en toepasselijk recht zijn vastgesteld, kan de rechtbank inhoudelijk oordelen over de stelling van eiser dat hij mede-eigenaar is van een woning die uitsluitend op naam van de gedaagde staat. Eiser meent dat hoewel een bepaling in het testament hierover ontbreekt, vader (toch) in zijn testament aan partijen/erfgenamen een legaat zou hebben toegekend van de woning, dan wel dat het de bedoeling van vader – en later ook van moeder – was dat de kinderen deze woning zouden verkrijgen. De rechtbank volgt eiser niet in zijn betoog nu niet wordt betwist dat de eigendom

van die woning (uitsluitend) op naam van gedaagde staat en ook niet blijkt dat deze voorheen op naam van vader heeft gestaan. De woning maakt dan ook geen deel uit van de nalatenschap van vader. Voor zover eiser heeft willen betogen dat de gestelde gemeenschappelijk eigendom volgt uit een door partijen zelf (in december 1988 en/of februari 2006) gesloten overeenkomst(en), kan hem dit niet baten nu een dergelijke overeenkomst voor het realiseren van de feitelijke eigendomsoverdracht onvoldoende is.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 26-10-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:9508

Zaaknummer: C/15/324253 / HA ZA 22-46

Rechters: H.A. Pott Hofstede

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Eiser voldoet niet aan de zware bewijslast dat opzettelijk nalatenschapsgoederen zijn verzwegen, waardoor het beroep op het ex artikel 3:194 lid 2 BW verbeuren van het aandeel in die nalatenschapsgoederen wordt afgewezen.

Eiser stelt dat gedaagde opzettelijk tot de nalatenschap van erflater behorende goederen heeft verzwegen en dat gedaagde daardoor haar aandeel in die goederen heeft verbeurd (art. 3:194 lid 2 BW). Het hof overweegt dat volgens de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2017:3262) 'opzettelijk' betekent dat de deelgenoot wist dat het betreffende goed tot de gemeenschap behoorde en dat opzet ontbreekt als de deelgenoot niet wist, maar alleen behoorde te weten dat het verzwegen goed tot de gemeenschap behoorde. Uit het arrest volgt verder dat de stelplicht en de bewijslast rusten op degene die zich op deze bepaling beroept en dat aan het bewijs van de opzet hoge eisen worden gesteld. Vervolgens laat het hof in het midden of artikel 3:194 lid 2 BW ook op een ouderlijke boedelverdeling van toepassing is. Wel is duidelijk dat als artikel 3:194 lid 2 BW van toepassing zou zijn, eiser pas aan haar stelplicht voldoet als zij zodanige feiten en omstandigheden naar voren brengt dat daaruit volgt dat gedaagde wist dat goederen, die niet in (een van) de beschrijvingen van de nalatenschap staan vermeld, van de nalatenschap van erflater deel uitmaken. Net als de kantonrechter in eerste aanleg, meent het hof dat eiser daar niet in slaagt. Daarvoor is mede relevant dat eiser ter onderbouwing van haar stelling vooral – door getuigen te beantwoorden – vragen stelt. En dat zijn – zo stelt het hof – geen feiten of omstandigheden waaruit volgt dat gedaagde de voor opzettelijke verzwijging benodigde wetenschap bezat. Voor zover eiser ter onderbouwing verwijst naar de bij aangifte Inkomstenbelasting 2017 opgegeven vermogen(s) van gedaagde en erflater, is dit in het licht van het verweer van gedaagde onvoldoende. Niet uitgesloten is – zo stelt het hof – dat gedaagde daadwerkelijk vergeten is om goederen van de nalatenschap te (doen) vermelden op beschrijvingen van de nalatenschap, of dat gedaagde niet wist dat niet vermelde goederen tot de nalatenschap behoorden en in de (verkeerde) veronderstelling verkeerde dat goederen die uitsluitend op haar naam stonden, niet hoefden te worden vermeld.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 15-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:3219

Zaaknummer: 200.293.798/01

Rechters: J. Kloosterhuis, A.V.T. de Bie en M.C. Schenkeveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Eiser heeft onvoldoende oog voor de van elkaar verschillende hoedanigheden, de daarmee samenhangende bevoegdheden en procesrechtelijke posities van een erfgenaam die tevens executeur is; hetgeen reden is om eiser deels niet en deels wel ontvankelijk te verklaren in zijn vorderingen.

Vader is overleden in 2013, moeder in 2021. Vader had moeder tot enig erfgenaam benoemd. Moeder benoemde haar kinderen tot haar erfgenamen. Aan een van haar zonen legateerde zij een verhuurd woonpand en een werkplaats. De legataris en een andere zoon (een van de gedaagden) zijn tot executeur benoemd, waarbij – zo lezen we in de uitspraak – nu er sprake is van twee executeurs ieder van hen alle werkzaamheden zelfstandig kan verrichten. Eiser is de zoon van de legataris en dus een kleinzoon van beide erflaters. Gedaagden zijn de ooms en een tante van de eiser. Eiser vordert dat de rechtbank voor recht verklaart dat er tussen eiser enerzijds en zijn vader en gedaagden anderzijds, althans tussen hem en zijn grootmoeder een onvoorwaardelijke koopovereenkomst tot stand is gekomen met betrekking tot genoemde woning. Gedaagden voeren als verweer dat eiser niet-ontvankelijk is omdat eiser een van de executeurs in die hoedanigheid had moeten dagvaarden. De rechtbank overweegt dat verschil gemaakt moet worden tussen enerzijds de vorderingen die zijn gebaseerd op de stelling dat eiser met erflaatster een overeenkomst heeft gesloten en anderzijds de vorderingen die gebaseerd zijn op de stelling dat die overeenkomst is gesloten met zijn vader, ooms en tante. Ter zake van de op de overeenkomst met erflaatster gebaseerde vorderingen geldt dat nu vaststaat dat de executele in die nalatenschap nog niet is geëindigd, de vordering tegen de executeur (in die hoedanigheid) aanhangig gemaakt moet worden en niet tegen de erfgenamen. Er is immers geen sprake van verkoop van het goed om de opbrengst daarvan onder de erfgenamen te verdelen, maar van het voldoen van een schuld van de nalatenschap. Bij de vermelding van de gedaagde partijen staat niet dat de executeur-erfgenaam (mede) wordt gedagvaard in zijn hoedanigheid van executeur. Daarmee is die erfgenaam-executeur geschaad in zijn procesbelang. In die vorderingen wordt eiser niet-ontvankelijk verklaard. Eiser is daarentegen wel ontvankelijk in zijn vorderingen voor zover gebaseerd op een volgens hem met zijn vader, ooms en tante gesloten overeenkomst. Voor de inhoudelijke beoordeling van die zaak verwijst de rechtbank de zaak naar de rol.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 09-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2022:6317

Zaaknummer: 407289

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het is niet aan de rechtbank om te bepalen dat de kantonrechter de boedelkosten vaststelt en tevens het aandeel van ieder van de erven daarin vaststelt.

Deze zaak betreft de verdeling van de nalatenschappen van een in 1993 overleden vader (erflater) en een in 2010 overleden moeder die acht kinderen hebben achtergelaten. Vader heeft moeder en de kinderen tot erfgenaam benoemd en aan moeder het vruchtgebruik van zijn nalatenschap gelegateerd. Moeder heeft de kinderen tot erfgenaam benoemd. Moeder was de executeur in vaders nalatenschap. Zelf heeft zij twee van haar kinderen tot executeur benoemd. Alle kinderen hebben de nalatenschap van moeder beneficiair aanvaard, waarna de rechtbank in 2012 een vereffenaar heeft benoemd. Dit laatste betekende tevens het einde van de executele. In 2014 is een van de kinderen failliet verklaard en is een curator benoemd. Uit het feitencomplex volgt verder dat een van de erfgenamen die mede-executeur was in moeders nalatenschap, is overleden. Inzake hiervoor bedoelde verdeling hebben partijen in hun diverse hoedanigheden in (voorwaardelijke) (re)conventie over en weer een groot aantal vorderingen ingediend. Vanwege het feitelijk karakter daarvan wordt hier verder voorbij gegaan aan het oordeel van het hof in het 31 pagina's omvattende arrest ten aanzien van de verdelingskwesties. Los van alle verdelingskwesties is het oordeel van het hof interessant over de overweging van de rechtbank (r.o. 2.4, vonnis van 17 oktober 2018) over de boedelkosten. De rechtbank oordeelde niet alleen dat de boedelkosten door de kantonrechter (voor wie de vereffening van moeders nalatenschap speelde) worden vastgesteld, maar bepaalde tevens dat de kantonrechter ook moet/zal vaststellen wat het aandeel van ieder van de individuele erven in deze kosten is. In appel wordt onder meer gesteld dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat de kantonrechter ieders aandeel in de boedelkosten moet vaststellen. De kantonrechter – zo werd hiertegen aangevoerd – stelt immers alleen de hoogte, de rang en de omvang van de kosten vast. Deze worden uit de beschikbare middelen voldaan. Het in mindering laten strekken van deze kosten op een (later) aandeel is niet conform de wet. Deze kosten dienen eerst uit het liquide saldo van de nalatenschap te worden voldaan, aldus appellanten. Het hof overweegt dat de kantonrechter in beginsel alleen de slotuitdelingslijst en het loon van de vereffenaar moet vaststellen en niet de kosten van executele. Dit is anders indien sprake is van meerdere executeurs die een ongelijke beloning wensen te verkrijgen,

dan wel als sprake is van onvoorziene omstandigheden (art. 4:144 lid 3 jo 4:159 lid 2 en 3 BW). Tot het moment dat de vereffenaar werd benoemd waren er in de nalatenschap van moeder twee executeurs. De kosten van die executele dienen – zo oordeelt het hof – als schuld van de nalatenschap te worden beschouwd (art. 4:7 lid 1 sub d BW) en moeten bij voldoening van de schulden ten laste van de nalatenschap met voorrang boven bepaalde (andere) schulden worden voldaan (art. 4:7 lid 2 sub 1 BW). De grief over (vereenvoudigd aangeduid) ‘het vaststellen van ieders aandeel in die kosten door de kantonrechter’ slaagt dan ook, maar leidt niet tot een wijziging in het dictum.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 15-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:3934

Zaaknummer: 200.262.535_01

Rechters: H.A.W. Vermeulen, M.E. Smorenburg en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Terugbetalingsvordering van moeder op dochter wegens ongeoorloofde overboekingen door de dochter van moeders rekening mag worden verrekend met de opeisbare vordering van de dochter ter zake van vaders nalatenschap.

Uit hoofde van het overlijden van haar vader in 2011 heeft de dochter (appellante) een niet-opeisbare vordering op haar moeder (geïntimeerde). Vervolgens kon de dochter vanaf enig moment bedragen overboeken van de bankrekening van haar moeder. Het onderhavige kortgeding betreft een geschil tussen moeder en dochter over een aantal overboekingen die de dochter vanaf moeders rekening naar – onder meer – zichzelf heeft gedaan. Van belang is dat vaststaat dat de vordering van de dochter uit hoofde van vaders overlijden conform diens testament opeisbaar is geworden toen moeder werd opgenomen in een verzorgingshuis. De rechtbank heeft in 2022 (bij bodemvonnis) moeder veroordeeld om die opeisbare vordering (vermeerderd met wettelijke rente) te voldoen. Aangezien er onvoldoende aanknopingspunten zijn voor het aanvaarden van een uitzondering op dit uitgangspunt, moet het hof het onderhavige in kortgeding te wijzen arrest afstemmen op dit vonnis (ECLI:NL:HR:2011:BP0015). Daarmee gaat het hof er in onderhavige procedure van uit dat de dochter een opeisbare vordering op moeder heeft. Verder is het hof van oordeel dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar is dat de dochter zich beroept op verrekening van deze opeisbare vordering (van dochter op moeder) met de vordering van moeder op haar, wegens de overgeboekte bedragen (het bestaan van die vordering en de verplichting tot terugbetaling zijn eveneens door de bodemrechter in genoemde bodemprocedure vastgesteld). De bevoegdheid van de dochter tot deze verrekening volgt uit het bepaalde in artikel 6:127 lid 2 BW en de dochter mag zich daar in de gegeven omstandigheden op beroepen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 01-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:3768

Zaaknummer: 200.309.337_01

Rechters: I.B.N. Keizer, M.G.W.M. Stienissen en T.J. Dorhout Mees

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof legt uit dat ‘wettelijk erfdeel’ in een onder oud recht gemaakt testament, een erfdeel inhoudt, berekend conform het breukdeel van de oude legitieme portie.

In geschil is de strekking van de in een in 1981 opgesteld testament opgenomen zinsnede waarin erflaatster haar echtgenoot benoemt tot ‘enig erfgenaam (...), behoudens het wettelijk erfdeel mijn wettige afstammelingen toekomende.’ De echtgenoot stelt dat het erfdeel van de kinderen overeenstemt met de legitieme breuk ($\frac{2}{9}^e$). Daarentegen stellen de kinderen dat hun erfdeel gelijk is aan het wettelijk erfdeel bij versterf ($\frac{1}{3}^e$). Onder verwijzing naar diverse relevante wetsbepalingen, zoals artikel 4:46 BW en artikel 68a OBW, sluit het hof zich aan bij de overweging van de rechtbank. Die laatste overwoog dat bij de uitleg van uiterste wilsbeschikkingen moet worden gelet op de verhoudingen die de uiterste wil kennelijk wenst te regelen en op de omstandigheden waaronder de uiterste wil is gemaakt, waaronder het geldend recht op het tijdstip van het opstellen van het testament. Nu voor de betekenis van de gebruikte terminologie in beginsel het oude recht bepalend is, volgt het hof de rechtbank in de overweging dat naar oud recht ‘wettelijk erfdeel’ synoniem was met de ‘legitieme portie’ en van dat breukdeel moet worden uitgegaan.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 15-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:3218

Zaaknummer: 200.297.591/01

Rechters: C.M.J. Peters, A.V.T. de Bie en H.A. van den Berg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel een geestesstoornis aannemelijk is gemaakt, wijst het hof in afwijking van de rechtbank de vordering tot nietigverklaring van het testament vooralsnog toch af.

De erflaatster die is overleden in 2013 zonder achterlating van afstammelingen, heeft tijdens haar leven negen keer over haar nalatenschap beschikt, waarbij in het in respectievelijk 2006 en 2009 opgestelde voorlaatste en laatste testament andere erfgenamen worden benoemd. Relevant is verder dat het vermogen van erflaatster in 2007 op eigen verzoek onder bewind is gesteld en dat psychosociale problematiek de grondslag was voor een in 2009 genomen indicatiebesluit AWBZ-zorg. Het hof overweegt dat degene die zich beroept op feitelijke wilsonbekwaamheid van een testateur kan volstaan (zie bewijsvermoeden art. 3:34 lid 1 BW) met het stellen (en zo nodig bewijzen) dat (a) de testateur leed aan een geestelijke stoornis ten tijde van het testeren (b) en dat die stoornis een redelijke waardering van de betrokken belangen belette. En dat laatste wordt vermoed het geval te zijn als de betreffende rechtshandeling nadelig was voor de betrokkene (hetgeen i.c. niet het geval was). Uit de overgelegde stukken blijkt volgens het hof dat voldoende aannemelijk is dat sprake was van een psychogeriatrische aandoening. Daaruit volgt volgens het hof echter nog niet dat de stoornis erflaatster belette om een redelijke afweging te maken van de bij het testament betrokken belangen. Die belangen waren in dit geval de belangen van de erfgenamen, benoemd in het voorlaatste en/versus die van de erfgenamen in het laatste testament. Onder verwijzing naar een aantal feitelijke omstandigheden oordeelt het hof dat dat bewijs niet is geleverd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 15-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:9847

Zaaknummer: 200.265.279/02

Rechters: O.E. Mulder, M.E.L. Fikkers en M. Weissink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank ziet geen aanleiding om artikel 4:15 BW naar analogie toe te passen op een ouderlijke boedelverdeling.

In een geschil met betrekking tot de vaststelling van de geldvordering op basis van het door erflaatster nagelaten testament, waarbij zij op grond van artikel 4:1167 BW (oud) een ouderlijke boedelverdeling heeft gemaakt, stelt de gedaagde als incidentele vordering dat de rechtbank de zaak naar de kantonrechter dient te verwijzen, omdat artikel 4:15 BW bepaalt dat bij gebreke aan overeenstemming tussen de erfgenamen de omvang van de artikel 4:13 BW-vordering op verzoek van de meest gereede partij door de kantonrechter wordt vastgesteld. De rechtbank overweegt dat artikel 4:15 BW weliswaar onmiddellijke werking heeft en aldus geldend recht is, maar dat dit artikel in casu niet van toepassing is. De bepalingen in afdeling 1, titel 3, boek 4 BW houden regels omtrent de wettelijke verdeling in en in dit geval is geen wettelijke verdeling aan de orde, maar de vaststelling van de geldvordering op basis van het door erflaatster nagelaten testament. Voor een analoge toepassing van artikel 4:15 BW is geen aanleiding (ECLI:NL:GHAMS:2007:BD2297). De rechtbank is dan ook bevoegd om van het geschil kennis te nemen en wijst de vordering in het incident af.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 16-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:10225

Zaaknummer: C/15/331175 / HA ZA 22-514

Rechters: W.S.J. Thijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tuchtrechter schorst verpleegkundige die ermee instemt dat de patiënt tijdens hun zorgrelatie haar testament zodanig aanpast, dat de verpleegkundige de helft van de nalatenschap verkrijgt.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) dient een klacht in bij het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg tegen een als zzp-er werkzame verpleegkundige (V) die vanaf 2018 patiënte (P) tweemaal per dag thuis bezocht en verzorgde. Krachtens het door P in 2019 opgestelde testament verkrijgt V de helft van haar nalatenschap, en bij vooroverlijden de dochter van V. De tuchtrechter is het eens met het oordeel van de IGJ dat V hiermee de professionele grenzen heeft overschreden die zij als verpleegkundige in acht behoorde te nemen. Verwezen wordt naar artikel 2.4 V&V 2015, en de daarin opgenomen regel dat een verpleegkundige 'professionele grenzen in acht dient te nemen, hetgeen onder andere betekent dat geen giften in natura, geld of geschenken van de zorgvrager of diens sociale netwerk worden geaccepteerd, als dat neerkomt op meer dan een symbolisch gebaar van dank'. Dat van dat laatste in casu geen sprake is, behoeft geen toelichting. Ook uit de in artikel 7:453 BW neergelegde eis van goed hulpverlenerschap volgen bedoelde grenzen. V wordt voor een periode van zes maanden geschorst.

Instantie: Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg Amsterdam

Datum uitspraak: 21-11-2022

ECLI: ECLI:NL:TGZRAMS:2022:168

Zaaknummer: A2022/3951

Rechters: C.H. van Dijk en P.M. de Keuning

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In weerwil van de andersluidende wens van het bestuur van een stichting en de erven van de notaris voordat de oprichting van de stichting plaatsvond, besluit de rechtbank op verzoek van een belanghebbende tot ontbinding van die stichting.

Stichting X is opgericht voor de inmiddels overleden notaris Y en had tot doel het houden van certificaten van aandelen in een specifieke BV. Inmiddels heeft decertificering plaatsgevonden. In de onderhavige procedure verzoekt Z ex artikel 2:301 BW de ontbinding van de stichting. De decertificering en de daaropvolgende verkoop van de aandelen heeft – zo stelt Z – tot gevolg dat X niet meer aan haar doelomschrijving voldoet en om die reden geen bestaansrecht meer heeft. Z is – gezien de onderlinge verhouding tussen haar en X – door de rechtbank als belanghebbende in de zin van artikel 2:301 BW aangemerkt. Als verweer wordt onder meer aangevoerd dat de erven van notaris Y de wens hebben om de stichting te behouden. In dat geval willen zij de naam en doelomschrijving van X veranderen. De rechtbank stelt dat aan de vereisten van artikel 2:301 lid 1 sub b BW is voldaan en oordeelt dat de door de erven gewenste wijziging van het statutaire doel niet in aanmerking hoort te komen. X is ten behoeve van Z opgericht. Dat maakt dat de wens van Z om deze stichting te ontbinden, hoort te prevaleren boven de wens van de erven van notaris Y om deze stichting te gebruiken voor een geheel ander doel. Nu het bestuur van X niet wil meewerken aan de ontbinding van X, besluit de rechtbank tot ontbinding.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 16-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:10122

Zaaknummer: C/10/638323 / HA RK 22-500

Rechters: N. Noorduijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een onbeheerde nalatenschap benoemt de rechtbank op verzoek van de voormalig curator van de overledene een vereffenaar.

De onder curatele staande erflaatster X is in 2022 overleden zonder bij uiterste wil over haar nalatenschap te hebben beschikt. X laat geen echtgenoot, kinderen of broers/zussen achter en haar ouders zijn vooroverleden. Dit betekent dat onderzoek gedaan moet worden naar de afstammelingen van de grootouders of overgrootouders van X. Omdat de curatele door het overlijden is geëindigd, is de nalatenschap thans onbeheerd. De voormalig curator (Y) heeft notaris Z opdracht gegeven om de nalatenschap af te wikkelen en bedoeld onderzoek uit te voeren. In de onderhavige procedure verzoeken voormalig curator Y en notaris Z de rechtbank om conform artikel 4:204 lid 1 onder a BW een vereffenaar te benoemen. De rechtbank verklaart Z niet-ontvankelijk in haar verzoek, nu zij onvoldoende onderbouwt waarom zij belanghebbende in de zin van artikel 4:204 lid 1 onder a BW is. De aan Z door Y gegeven afwikkelingsopdracht is daarvoor onvoldoende, aangezien Z daardoor uitsluitend in een contractuele relatie tot Y staat. Y daarentegen is in haar hoedanigheid van voormalig curator wél belanghebbende. Na een overlijden is de taak van een curator in zoverre nog niet klaar, dat in ieder geval rekening en verantwoording moet worden afgelegd aan de erfgenamen. Omdat een vereffenaar verplicht is om een erfgenamenonderzoek uit te voeren, heeft Y belang bij het benoemen van een vereffenaar en wordt het verzoek tot benoeming van een vereffenaar toegewezen. Het verzoek om te bepalen dat de kosten van deze procedure ten laste van de nalatenschap worden gebracht, wordt afgewezen, omdat daar nu geen grond voor is en deze te zijner tijd separaat aan de kantonrechter moeten worden voorgelegd.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 27-10-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:9730

Zaaknummer: C/10/645615 / HA RK 22-1018

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Wegens het vermoeden van financieel misbruik en de twijfels omtrent de feitelijke wilsbekwaamheid van erflaatster ten tijde van het testeren en het daarna uit te voeren onderzoek, acht de voorzieningenrechter afgifte aan eisers van het notariële dossier van erflaatster noodzakelijk.

Tante van eisers is overleden zonder achterlating van afstammelingen en/of echtgenoot. Tante heeft tijdens leven diverse keren over haar nalatenschap beschikt. In haar laatste uiterste wil heeft zij in afwijking van de voorgaande versies geen directe familieleden, maar een buurman (tevens mantelzorger) tot haar erfgenaam benoemd. De notaris die dit testament heeft gepasseerd, is inmiddels uit zijn ambt gezet. Eisers zijn in diverse procedures verwickeld ter zake van tantes nalatenschap. Zo is na een door hen geëntameerde procedure de executeur door de kantonrechter geschorst en ontslagen. Eisers betwisten ook de feitelijke wilsbekwaamheid van tante ten tijde van het opmaken van het laatste testament, en wensen de nietigverklaring daarvan. In dat kader heeft de voorzieningenrechter de notaris in een andere procedure veroordeeld tot afgifte aan eisers van de eerdere testamenten van tante. In september 2021 heeft diezelfde rechter de huisartsenpraktijk van tante veroordeeld (een deel van) het medisch dossier van tante aan eisers af te geven. In de onderhavige kortgedingprocedure vorderen eisers – in het kader van de aan hen verstrekte bewijsopdracht in verband met de nietigverklaring van het testament – afgifte van het notarieel dossier van hun tante. Het verweer van de notaris (de waarnemer die het dossier onder haar hoede heeft) komt erop neer dat zij haar notariële geheimhoudingsplicht zou schenden als zij nog andere stukken uit het dossier aan eisers zou verstrekken (art. 22 Wna). Na enige beschouwingen te hebben gewijd aan de aard en achtergrond van de (niet-absolute) notariële geheimhoudingsplicht, wijst de kortgedingrechter erop dat in deze zaak een vermoeden speelt van (financieel) misbruik van erflaatster door haar mantelzorger. Op een notaris rust de zware plicht om misbruik van kwetsbare personen te signaleren. Er zijn aanwijzingen dat de geheimhouder/oud-notaris verwijtbaar en ondeskundig heeft gehandeld bij de totstandkoming van het laatste testament van erflaatster. De notaris heeft verklaard in het dossier geen Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid te hebben aangetroffen. In het geval dat erflaatster inderdaad niet feitelijk wilsbekwaam was, is door het verlijden van het

testament haar laatste wil niet uitgevoerd. In die situatie is met het verlijden van het testament het tegendeel bereikt van wat erflaatster altijd had gewild. Een onderzoek is – zo de kortgedingrechter stelt – in dat geval ook (postuum) in haar belang. Het verschoningsrecht van de notaris werpt hierbij een belemmering op. Het belang van waarheidsvinding weegt in dit geval daarom zwaarder dan de geheimhoudingsplicht van de notaris. Voor het onderzoek naar de vraag of er gronden zijn om het testament te vernietigen, is afgifte van het gehele dossier noodzakelijk. Van belang is immers niet alleen welke stukken daarin zitten, maar ook welke stukken daar juist niet in zitten. De vordering van eisers wordt toegewezen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 17-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:6728

Zaaknummer: C/13/724257 / KG ZA 22-906

Rechters: A.J. Beukenhorst

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Niet-ontvankelijkheidsverweer gaat niet op, nu executeur tevens enig erfgenaam is. Executeur/enig erfgenaam hoeft geen rekening en verantwoording af te leggen over levenswijze/bestedingspatroon van erflater, maar wél een verklaring over een forse afname van het vermogen.

In 2021 is X overleden. X laat één dochter A (eiseres) achter en Y met wie X een affectieve relatie had. X heeft A onterfd en Y tot enig erfgenaam en executeur benoemd. A wil dat de legitieme portie wordt vastgesteld. A stelt verder dat Y onvoldoende inlichtingen en bescheiden heeft verstrekt om haar legitieme portie vast te kunnen stellen. Zij wenst dat Y een groot aantal stukken overlegt. Y stelt dat A niet-ontvankelijk is, omdat Y niet in de hoedanigheid van executeur, maar in persoon is gedagvaard. Dit laatste had volgens Y wel gemoeten, nu de vordering ziet op de verplichtingen die op Y als executeur rusten. De rechtbank overweegt dat legitimaris A recht op inzage/informatie heeft jegens zowel de erfgenamen als de executeur. Y is executeur en enig erfgenaam, zodat de informatieplicht in beide hoedanigheden op Y rust. Dit maakt dat Y niet is geschaad doordat de hoedanigheid van executeur niet expliciet wordt vermeld. A is ontvankelijk in haar vordering.

Ter zake van de te overleggen bescheiden verwijst de rechtbank naar artikel 843a Rv. Y stelt dat A geen rechtmatig belang heeft, omdat zij over een boedelbeschrijving beschikt en de nalatenschap onvoldoende is om de legitieme te kunnen voldoen. Y meent dat een erfgenaam aan de onterfde legitimaris geen inzicht hoeft te verschaffen in het vermogensverloop in de periode voor het overlijden en dat legitimarissen niet achteraf kunnen eisen dat alsnog (postume) rekening en verantwoording wordt afgelegd. Dit moge zo zijn, maar anders dan Y meent, betekent dit volgens de rechtbank in de onderhavige zaak niet dat Y de bestedingsdoeleinden van de verrichte uitgaven helemaal niet hoeft toe te lichten. Van Y mag een verklaring worden verwacht over de oorzaak van een aanzienlijke afname van het vermogen gedurende een relatief korte periode. Zeker nu Y als partner van X daar waarschijnlijk gemakkelijk inlichtingen over zou kunnen verschaffen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 16-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:6589

Zaaknummer: C/13/722575 / HA ZA 22-720

Rechters: L. Voetelink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoge Raad bevestigt dat belanghebbenden door in samenlevingscontract af te zien van een regeling omtrent de kosten van de huishouding, niet kwalificeerden als partner in de zin van de Successiewet 1956.

In november 2021 oordeelde het hof Amsterdam (ECLI:NL:GHAMS:2021:4084) over een zaak waarin moeder X in 2018 circa € 100.000 schonk aan Z, aan de informele levenspartner van haar zoon Y. Zoon Y was destijds ouder dan 40 jaar, partner Z jonger. In geschil was of men kwalificeerde als partner in de zin van de SW 1956 en daarmee het al dan niet van toepassing zijn van de verhoogde vrijstelling van schenkbelasting voor de eigen woning. Uit artikel 1a lid 1 onder c SW 1956 blijkt dat daarvoor onder meer is vereist dat de informele partners in een notarieel samenlevingscontract een wederzijdse zorgverplichting hebben vastgelegd. Het hof oordeelde dat van dat laatste geen sprake was, omdat Y en Z in het contract nu net nadrukkelijk ervan hebben afgezien om een regeling te treffen of vast te leggen inzake de wijze waarop ieder van hen zal bijdragen in de kosten van de gemeenschappelijke huishouding. De Hoge Raad bevestigt het oordeel van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1810

Zaaknummer: 22/00143

Rechters: J. Wortel, P.A.G.M. Cools en A.E.H. van der Voort Maarschalk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een verzoek tot het houden van een voorlopig deskundigenonderzoek en getuigenverhoor teneinde de feitelijke wilsbekwaamheid van erflaatster te kunnen beoordelen, wordt toegewezen.

X verzoekt het bevelen van een voorlopig deskundigenbericht en een voorlopig getuigenverhoor. Het doel van de verzoeken is om informatie te krijgen over de feitelijke wilsbekwaamheid van erflaatster. X stelt dat bij de erflaatster in 2017 Alzheimer is geconstateerd en dat zij in 2021 een testament heeft opgemaakt dat niet de wil van erflaatster weerspiegelt. De verzoeken worden toegewezen omdat X voldoende belang heeft bij zijn verzoeken. De onderzoeken dienen onder meer om in het kader van een eventuele bodemprocedure tot nietigverklaring van het testament, een inschatting te kunnen maken van zijn proceskansen. Hetzelfde geldt ter zake van een eventuele tuchtprocedure tegen de notaris.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 14-10-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:10057

Zaaknummer: 9844584 VZ VERZ 22-76

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In diverse zaken oordeelt het hof over ingestelde vorderingen tot voortzetting van de huur na het overlijden van de huurder.

De uitspraken onder ECLI:NL:GHAMS:2022:3064 en ECLI:NL:GHAMS:2022:3065 betreffen beide hetzelfde voorzettingsgeschil. Na het overlijden van oma doet het kleinkind (jegens de beheerder/verhuurder) een beroep op voortzetting van de huurovereenkomst als bedoeld in artikel 7:268 BW. Het hof zet helder uiteen aan welke criteria moet worden voldaan voor een geslaagd beroep op huurvoortzetting. Op grond van lid 2 moet de voortzetter zijn hoofdverblijf hebben in de betreffende woonruimte en met de overleden huurder een duurzame gemeenschappelijke huishouding hebben gehad. De voortzetting moet binnen zes maanden na het overlijden van de huurder bij de verhuurder zijn gevorderd. In het derde lid staat dat de rechter de vordering in ieder geval afwijst als a) de eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij aan de hiervoor genoemde vereisten voldoet, b) de eiser vanuit financieel oogpunt onvoldoende waarborg biedt voor een behoorlijke nakoming van de huur en c) de eiser niet een huisvestingsvergunning overlegt wanneer die vereist is. De voortzetter draagt de stelplicht van de gemeenschappelijke huishouding. Bij de beantwoording van de vraag of een duurzame gemeenschappelijke huishouding bestaat, moeten alle omstandigheden van het geval in onderling verband worden gewaardeerd. Volgens vaste rechtspraak zijn zowel objectieve factoren, zoals de duur van de gemeenschappelijke huishouding, als subjectieve factoren, zoals de bedoeling van de betrokkenen, van belang. Slechts onder bijzondere omstandigheden kan een samenleven van een kind en een ouder na het zelfstandig worden van het kind worden aangemerkt als een blijvende samenwoning met een gemeenschappelijke huishouding. Daarbij kan mede betekenis toekomen aan het ontbreken van wederkerigheid in de relatie tussen ouder en kind. In de regel is sprake van een aflopende samenlevingssituatie. Bij de samenwoning van een grootouder en kleinkind geldt niet als uitgangspunt dat die situatie naar zijn aard aflopend is (ECLI:NL:HR:1994:ZC1281), maar wordt voor elke zaak aan de hand van de feitelijke omstandigheden beslist of sprake is van een duurzame gemeenschappelijke huishouding. Of eerder is verzocht om toekenning van het medehuuderschap is niet van doorslaggevend belang voor het oordeel dat sprake is geweest van een op de toekomst gerichte en dus duurzaam te noemen gemeenschappelijke huishouding. Uit de feiten leidt het hof – net als de kantonrechter – af dat ondanks het

ontbreken van een gemeenschappelijke rekening of huishoudpot toch sprake is van een duurzame gemeenschappelijke huishouding. Van financiële verwevenheid is voldoende gebleken, omdat kleinkind en oma ieder een eigen bijdrage aan het huishouden leverden op financieel terrein, te weten oma de huur en het kleinkind de overige kosten, zoals zij met stukken heeft onderbouwd. Het verzoek wordt toegewezen.

In de zaak onder ECLI:NL:RBZWB:2022:7059 wordt herhaald dat slechts onder bijzondere omstandigheden een samenleven van kind en ouder(s) na het zelfstandig wonen van het kind kan worden aangemerkt als een blijvende samenwoning met een gemeenschappelijke huishouding als bedoeld in artikel 7:268 lid 2 BW (ECLI:NL:HR:2004:AQ7364 en ECLI:NL:HR:2014:93). Dat bij ouders en inwonende kinderen in beginsel geen sprake is van een duurzame, maar juist een aflopende gemeenschappelijke huishouding, kan onder meer anders zijn bij ‘terugkeerders’: volwassen kinderen die na hun jeugd uit huis zijn gegaan en zelfstandig hebben gewoond, maar op een gegeven moment bij hun ouders of ouder intrekken (ECLI:NL:HR:2014:93). In casu is de kantonrechter van oordeel dat de stellingen van de dochter die voortzetting vordert direct gemotiveerd onderbouwd hadden moeten worden bij de eerste betwisting door de verhuurder en dat heeft zij echter nagelaten. De kantonrechter oordeelt dan ook dat geen sprake is geweest van een duurzame gemeenschappelijke huishouding tussen dochter/eiseres en haar inmiddels overleden moeder.

In de zaak onder ECLI:NL:GHAMS:2022:3202 blijkt wederom dat het enkel samenwonen onder een dak niet voldoende is om aan het door de wet beoogde begrip ‘gemeenschappelijke huishouding’ te voldoen. Bij de beoordeling van de gestelde duurzame gemeenschappelijke huishouding moet worden gelet op alle omstandigheden van het geval in onderling verband bezien. De door de beoogde voortzetter overgelegde verklaringen waarin diverse personen aangeven dat overledene en de beoogde voortzetter samenwoonden (een relatie hadden/gemeenschappelijke huishouding voerden) worden volgens het hof niet, althans onvoldoende, onderbouwd met concrete feiten en omstandigheden. Zo blijft in het midden welke (huishoudelijke) taken zij over en weer voor hun rekening namen, wat ieders financiële bijdrage was in deze huishouding en is nog steeds onduidelijk of en sinds wanneer de voortzetter zijn hoofdverblijf had in de woning. Het had, op grond van de op hem rustende verzwaarde stelplicht, op zijn weg gelegen om naast deze verklaringen ook voldoende concrete invulling te geven aan de door hem gestelde duurzame gemeenschappelijke huishouding en dit heeft hij niet gedaan. Het verzoek wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 07-09-2022

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2022:7059

Zaaknummer: 9394020_E07092022

Rechters: Dijkman Dijkman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Wegens wederrechtelijke verduistering veroordeelt het hof een executeur die nalaat om de erfgenamen over hun erfgenaamschap te informeren en de nalatenschap onder zich/zijn besloten vennootschap houdt, tot een taakstraf en zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf.

De in 2007 overleden erflaatster X heeft in haar laatste uiterste wil een aantal goede doelen tot haar erfgenamen benoemd en Y tot haar executeur. Y heeft nagelaten om de erfgenamen te informeren over de aan hen toekomende erfenis. Ook heeft Y bij de notaris (die hem had gewezen op zijn informatieplicht) door stukken te overleggen de indruk gewekt dat hij die informatieplicht was nagekomen. Daarmee voorkwam Y dat de notaris zelf de erfgenamen informeerde. Y heeft de erfgenamen ook niet geïnformeerd toen enkele jaren na het overlijden van de erflaatster een vordering ad € 1,1 miljoen van haar op een besloten vennootschap waarvan Y enig aandeelhouder is, opeisbaar werd. Door in zijn hoedanigheid van executeur te handelen als gemeld, heeft Y de BV in staat gesteld het geldbedrag onder zich te houden zonder daarvan melding te doen aan de erfgenamen. Daarmee heeft Y substantieel bijgedragen aan het wederrechtelijk toe-eigenen van die € 1,1 miljoen door de BV. Het hof oordeelt dat Y en de BV dat bedrag gezamenlijk hebben verduisterd. Nu er geen omstandigheid aannemelijk is geworden die de strafbaarheid van Y uitsluit, is Y strafbaar. Het hof is – alles afwegende – van oordeel dat een geheel onvoorwaardelijke gevangenisstraf een passende en geboden reactie zou hebben gevormd. Overschrijding van de redelijke termijn in de zin van artikel 6 lid 1 EVRM maken dat het hof het niet passend acht dat Y (opnieuw) zal worden gedetineerd. In plaats van een onvoorwaardelijke gevangenisstraf legt het hof een taakstraf op voor de maximale duur van 240 uren, in combinatie met een voorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van zes maanden.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 13-10-2022

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2022:2255

Zaaknummer: 2200107118

Rechters: C.G.M. van Rijnberk, A.L. Frenkel en K. Versteeg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat hun moeder haar taken als gezaghebbende ouder niet nakomt, benoemt de kinderrechter na het overlijden van hun vader een bijzondere curator.

Vader Y is overleden op 11 april 2022 en heeft vier kinderen achtergelaten. Het gezag over deze kinderen wordt uitgeoefend door hun moeder. De kinderen zijn onder toezicht geplaatst en verblijven in verschillende pleeggezinnen. Er moeten voor de afwikkeling van de nalatenschap van de vader beslissingen worden genomen namens de kinderen. De moeder neemt deze verantwoordelijkheid niet op zich en handelt niet in het belang van de kinderen. In dat kader verzoekt Jeugdbescherming Rotterdam (de GI) de benoeming van een bijzondere curator (art. 1:250 BW). De Raad voor de Kinderbescherming sluit zich aan bij dit verzoek. De kinderrechter constateert dat een belangenstrijd als bedoeld in artikel 1:250 BW. De kinderen kunnen de noodzakelijke beslissingen zelf niet nemen omdat zij minderjarig zijn en de GI heeft niet de bevoegdheid om dit te doen (in het kader van de ondertoezichtstelling). De moeder heeft haar verantwoordelijkheid hierin als gezaghebbende ouder niet op zich genomen. De kinderrechter acht het dan ook in het belang van de kinderen dat een bijzonder curator hun belangen behartigt en namens hen optreedt in aangelegenheden betreffende het nalatenschapsvermogen. De kinderrechter benoemt een bijzondere curator met de opdracht de positie van de kinderen ten aanzien van de nalatenschap te bezien.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 28-10-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:9697

Zaaknummer: C/10/645749 / JE RK 22-2331 en C/10/640775 / FA RK 22-4585

Rechters: J.C.M. Persoon

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Dat de huurder na het overlijden van de laatste vruchtgebruikster/verhuurster de huur op haar rekening en niet op die van de verhuurder voldoet, is voor risico van de huurder.

Y stelt dat de minderjarige X door erfopvolging eigenaar is geworden van een pand dat belast is met een recht van vruchtgebruik. Inmiddels is de laatste vruchtgebruikster overleden en is X gerechtigd tot de huurpenningen. Er is een huurachterstand ontstaan die volgens Y een zodanige tekortkoming is, dat die de ontbinding van de huurovereenkomst rechtvaardigt. Huurder Z betwist de huurachterstand. Hij voert aan dat bij hem twijfel is ontstaan aan wie de huur betaald diende te worden. Het gerecht overweegt kort en goed dat na het overlijden van de laatste vruchtgebruikster het vruchtgebruik is geëindigd (art. 3:203 BW). Daarmee is X de verhuurder (geworden) en dient Z de huur aan X te betalen. Dat brengt mee dat Z in beginsel niet bevrijdend op de rekening van wijlen de vruchtgebruikster heeft kunnen betalen. X, althans eiseres Y, heeft ook niet de indruk gewekt dat dit wel kon. Integendeel, in naam van eiseres Y is Z er na het overlijden van de vruchtgebruikster meermaals op gewezen dat hij de huur op de rekening van X moest betalen. Voor zover Z desalniettemin twijfelde aan wie hij de huur diende te betalen, kwam hem ingevolge artikel 6:37 BW de bevoegdheid toe de huurbetaling op te schorten. Dat Z in plaats daarvan ervoor heeft gekozen om de huur te betalen op de rekening van wijlen de vruchtgebruikster, komt voor zijn risico. Hij heeft daarmee niet bevrijdend betaald en zal dit bedrag alsnog aan X moeten betalen.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 07-11-2022

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2022:302

Zaaknummer: CUR202200775

Rechters: P.E. de Kort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aangezien het wettelijk vermoeden van artikel 3:34 lid 1 BW niet door tegenbewijs is ontkracht, blijft het oordeel uit het tussenarrest overeind dat de verwerping van een nalatenschap heeft plaatsgehad onder invloed van een geestelijke stoornis en dat de andere erfgenamen geen bescherming krachtens artikel 3:36 BW genieten.

In oktober 2020 heeft het hof bij tussenarrest bepaald dat X (appellant) voldoende heeft bewezen dat ten tijde van de verwerping door hem van de nalatenschap van zijn moeder zijn geestesvermogens gestoord waren en dat die verwerping voor hem nadelig was. In de onderhavige zaak oordeelt het hof dat de mede-erfgenamen Y en Z (geïntimeerde 1 resp. 2) niet zijn geslaagd in het leveren van tegenbewijs. Het hof concludeert dat X de nalatenschap van moeder heeft verworpen onder invloed van zijn geestelijke stoornis. Vervolgens gaat het hof in op het beroep door Y en Z op bescherming ex artikel 3:36 BW. Hoewel het artikel in beginsel ook bescherming kan bieden aan de derde die op basis van een ongerichte, eenzijdige rechtshandeling (zoals een verwerping van een nalatenschap) van een ander heeft gehandeld, is het hof van oordeel dat aan Y en Z in casu geen beroep op deze derdenbescherming toekomt. X heeft immers een lange geschiedenis van psychische problemen, een feit waarmee Y en Z bekend zijn. Zo was Z bekend met de wisselende standpunten van X ter zake van het aanvaarden/verwerpen van de nalatenschap. De verwerping had bovendien grote negatieve financiële gevolgen voor X en voor Y en Z direct een behoorlijk positief financieel effect. Gelet op al die omstandigheden mochten Y en Z er naar objectieve maatstaven niet redelijkerwijze van uitgaan dat X met de ondertekening van de verklaring van verwerping de nalatenschap ook echt wilde verwerpen. Bij de (partiële) verdeling van de nalatenschap hebben Y en Z dan ook niet gehandeld in redelijk vertrouwen op de juistheid van hun veronderstelling dat de nalatenschap door X was verworpen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 11-01-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:113

Zaaknummer: 200.252.629

Rechters: M.H.F. van Vugt, M.L. van der Bel en M.H.H.A. Moes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel sprake is van niet-ontvankelijkheid c.q. het gevorderde moet worden afgewezen, worden – teneinde voortduring daarvan te voorkomen – de geschilpunten toch inhoudelijk beoordeeld.

Na het overlijden van vader in 2014 hebben de vier kinderen uit hoofde van de wettelijke verdeling een niet-opeisbare vordering op moeder. Moeder is in 2018 overleden. In de periode tussen het overlijden van vader en moeder zijn diverse transacties uitgevoerd, zoals de verkoop door moeder van de woning aan gedaagde 1. Ook hebben diverse bankopnames en bankoverschrijvingen plaatsgehad waarvan het precieze karakter onduidelijk is. Tevens bestaat onenigheid over het bestaan en de omvang van schulden van de ouders aan gedaagde 1 en gedaagde 2. Partijen verschillen derhalve van mening over de omvang van de beide nalatenschappen. Eiser heeft de drie andere kinderen in rechte gedaagd. Partijen voeren over en weer een niet-ontvankelijkheidsverweer. Nadat de omvang van de vorderingen uit hoofde van vaders overlijden is vastgesteld, blijkt dat moeders nalatenschap een negatief saldo vertoont. Mede in verband met artikel 4:7 lid 2 BW zou dit leiden tot niet-ontvankelijkheid c.q. afwijzing van de zowel in conventie als in reconventie gevorderde vaststelling van de verdeling van moeders nalatenschap, als gevolg waarvan het geschil zou blijven bestaan. Ter zitting hebben partijen kenbaar gemaakt dat zij graag een inhoudelijke beslissing willen op de punten waarover discussie bestaat. De geschilpunten worden daarom toch inhoudelijk beoordeeld.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 23-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:10244

Zaaknummer: C/15/324556 / HA ZA 22-79

Rechters: W.S.J. Thijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof volgt de stelling niet dat de door erflater aan diens partner ter beschikking gestelde gelden zijn geschonken. Die stelling is pas in appel voor het eerst ter sprake gebracht en ook overigens niet onderbouwd. De deswege ontstane vergoedingsvordering leidde een slapend bestaan en is anders dan de partner aanvoert, niet verjaard.

Erflater is in 2010 overleden en heeft achtergelaten: zijn informele samenleefpartner, het minderjarige kind, geboren uit die relatie, alsmede zijn drie kinderen uit zijn eerder door echtscheiding ontbonden huwelijk. In zijn in 2005 opgestelde testament heeft erflater zijn partner en vier kinderen ieder voor een vijfde deel tot zijn erfgenamen benoemd. Aan zijn partner zijn verder gelegateerd: inboedelgoederen en het vruchtgebruik van een woning. Ter zake van dit vruchtgebruik is bepaald dat de partner geen vervreemdings-
interingsbevoegdheid heeft en dat dit in ieder geval eindigt twintig jaar na het overlijden van de erflater. De legaten zijn in 2012 afgegeven en de nalatenschap is verder niet verdeeld. In 2017 verkoopt de partner de woning en de overige erfgenamen werken mee aan de levering. In eerste aanleg heeft de rechtbank geoordeeld dat aan de partner € 2.700 toekomt en aan de andere erven ieder € 71.900. De partner gaat in beroep en stelt dat de rechtbank ten onrechte is uitgegaan van een vordering van de erflater/nalatenschap op haar (ad circa € 50.000) in verband met door erflater ter beschikking gestelde gelden voor de aankoop door de partner van een appartement in Marokko. De partner stelt dat die gelden door erflater zijn geschonken en zo al geen sprake was van een schenking, de vordering van de erflater/nalatenschap inmiddels is verjaard. Het hof volgt het schenkingsverweer niet, nu dit in appel pas voor het eerst te berde is gebracht. Ten aanzien van de eventuele verjaring meldt het hof dat niet is gebleken dat partijen afspraken hebben gemaakt over de terugbetaling van dit bedrag en dat in de gegeven omstandigheden besloten ligt dat opeising niet direct zou plaatsvinden. De verstrekking door erflater aan de partner heeft een in de woorden van het hof ‘slapend bestaan’ geleid, totdat de nalatenschap van erflater openviel en verrekening kon plaatsvinden met het erfdeel van de partner. Uit de omstandigheden leidt het hof tevens af dat niet eerder dan in mei 2018 sprake was van opeising van de vordering door de drie kinderen uit het eerdere huwelijk. Nu bij verbintenissen tot nakoming na onbepaalde tijd de verjaringstermijn van vijf jaar pas aanvangt op de dag volgend op die waartegen de schuldeiser aan de

schuldenaar heeft meegedeeld tot opeising over te gaan, gaat verjaring pas in 2023 spelen. Ook verjaring ex artikel 3:307 lid 2 BW (na verloop van twintig jaar na de dag waarop opeising op zijn vroegst mogelijk was) biedt geen soelaas. Immers, het appartement is in 2009 gekocht, zodat het vorderingsrecht zo bezien pas zou verjaren in 2029. Een ander punt dat in appel voor ligt, betreft de overweging van de rechtbank dat de woning van erflater gedwongen verkocht moest worden aan een derde en dat dit aan de partner te wijten zou zijn geweest. Het hof is van oordeel dat de kinderen uit het eerdere huwelijk door mee te werken aan de verkoop en levering van de woning, toestemming hebben gegeven aan de partner voor de vervreemding. Hierdoor heeft de partner bevoegdlijk de met het vruchtgebruik bezwaarde woning verkocht en geleverd aan de kopers. De bevoegdelijke verkoop betekent dat het banktegoed met de (netto) verkoopopbrengst van de woning door zaaksvervanging in de plaats treedt van de met het vruchtgebruik belaste woning. Het banktegoed met de (netto) verkoopopbrengst van de woning behoort toe aan de hoofdgerechtigden, te weten de erfgenamen, en is onderworpen aan het vruchtgebruik van de partner (art. 3:213 lid 1 BW).

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 29-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:4102

Zaaknummer: 200.282.248_02

Rechters: M.E. Smorenburg, J.J.M. van Lanen en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erflater heeft in een onderhandse akte (als beloning voor verrichte werkzaamheden) een bij zijn overlijden opeisbaar bedrag schuldig erkend. Ondanks het ontbreken van de notariële vorm, is de schuldigerkenning niet vernietigbaar. Wel is de hoogte van de beloning bovenmatig, waardoor deze bij de berekening van de legitimaire massa deels als gift wordt gekwalificeerd.

De ongehuwde X is overleden en heeft zijn kind A tot zijn enig erfgenaam benoemd en daarmee zijn kinderen B en C ontferd. Het hof wijst de stelling van B en C af dat X op de tijdstippen dat hij zijn testament maakte en een schuldigerkenning aan A ondertekende feitelijk wilsonbekwaam was. Redengevend voor dit oordeel is onder meer dat een van hen kort voor het testeren nog heeft meegewerkt aan een verzoek om X tot curator over diens (nadien overleden) echtgenoot te laten benoemen. Dit laat zich volgens het hof moeilijk rijmen met het in deze procedure in stelling brengen van het ontbreken van feitelijke wilsbekwaamheid. In de schuldbekentenis erkent vader een bedrag schuldig te zijn aan A. Hij deed dit als vergoeding wegens door A verrichte en nog te verrichten werkzaamheden. Het schuldig erkende bedrag is gebaseerd op 25 uur per week tegen een uurvergoeding van € 25. Het hof overweegt dat hoewel mantelzorg in beginsel onbetaald is en er op de verzorgde geen verplichting rust om daarvoor te betalen, de afspraken over betaling wel geldig zijn. Die afspraken kunnen worden beschouwd als de omzetting van een natuurlijke verbintenis in een rechtens afdwingbare verbintenis. Het hof acht de hoogte van de vergoeding – gelet op het karakter van de werkzaamheden tegen de achtergrond van de gangbare tarieven voor huishoudelijke hulp – echter bovenmatig. Ook heeft het hof het vermoeden dat ook het beperken van de legitieme vorderingen van B en C een rol speelde bij de schuldigerkenning. Volgens het hof draagt de beloning daarmee voor een deel het karakter van een schenking/gift aan A (die kennelijk is gedaan en aanvaard met het vooruitzicht dat daardoor legitimarissen worden benadeeld) en wordt deze dan ook als zodanig meegenomen bij het vaststellen van de legitimaire aanspraken van B en C.

B en C brengen ook het vormvoorschrift van artikel 7:177 BW in het geding. Hoewel niet opgemaakt in een notariële akte, vervalt de schuldbekentenis niet, c.q. is deze niet

vernietigbaar. De schuldbekentenis vormt – zo stelt het hof – een verplichting van A, die al bij zijn leven als schuld op zijn vermogen drukte. De schuldbekentenis was als zodanig in zijn belastingaangiften opgenomen. Bovendien was deze onder specifieke omstandigheden ook al tijdens het leven van X opeisbaar.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 29-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:10233

Zaaknummer: 200.296.380/01

Rechters: O.E. Mulder, P.S. Bakker en M. Weissink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In het kader van de uitleg van een testament kijkt de rechtbank bij gebreke aan een testamentaire bepaling over de termijn waarop de gelegateerde geldbedragen moeten worden uitgekeerd, naar een tijdsbepaling verbonden aan een ander (vruchtgebruik)legaat.

In geschil is hoe de in het testament opgenomen geldlegaten moeten worden geïnterpreteerd. Uit het testament volgt dat de gelegateerde geldbedragen voortkomen uit de verkoopopbrengst 'wanneer de erfgenamen de woning verkopen'. Partijen zijn er dan ook van uitgegaan dat de genoemde geldbedragen pas moeten worden betaald als de woning door de erfgenamen is verkocht. In het testament is evenwel niet omschreven wanneer verkoop van de woning moet plaatsvinden. De erfgenamen hebben de woning niet verkocht, maar inmiddels voor een periode van vijf jaar verhuurd. Zij willen de tijd hebben om te bedenken wat zij met de woning (en de grond waarop de woning staat) willen doen. De kernvraag is dan ook of met het testament van erflaatster is bedoeld dat haar woning na afloop van een periode van drie jaar na haar overlijden (het tijdstip waarop een door haar gelegateerd vruchtgebruik eindigt) moet worden verkocht, zodat de opbrengst daarvan vrijkomt ten behoeve van de geldlegaten. De rechtbank is van oordeel dat er sprake is van een onduidelijkheid in het testament: er is wél een tijdsbepaling opgenomen bij het vruchtgebruiklegaat, maar niet bij de geldlegaten. Alle omstandigheden afwegend, komt de rechtbank tot het oordeel dat het de bedoeling van erflaatster is geweest dat de geldlegatarissen net als bij het vruchtgebruiklegaat na het eindigen van de driejaarsperiode de beschikking zouden krijgen over de gelegateerde geldbedragen.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 28-11-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2022:3613

Zaaknummer: C/o8/281502 / HA RK 22-46

Rechters: E.C. Rozeboom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof oordeelt over rekening en verantwoording, afgelegd in een nalatenschap van een in 1982 overleden erflater.

In vervolg op de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2015:2508) oordeelt het hof over een zaak waarin erflater in 1982 overlijdt en zijn kinderen als zijn erfgenamen achterlaat. Na verloop van geruime tijd vordert een van hen (Y) rekening en verantwoording van de erfgenaam (X), die na het overlijden in eerste instantie als gevolmachtigde en vereffenaar van de nalatenschap heeft opgetreden. In de oorspronkelijke procedure heeft het hof geoordeeld dat X gezien de inmiddels verstreken periode afdoende rekening en verantwoording had afgelegd. Nadat Y in cassatie is gegaan, komt het Amsterdamse hof schattenderwijs tot een bedrag waarvoor X onvoldoende rekening en verantwoording had afgelegd.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-11-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:3290

Zaaknummer: 200.284.473/01

Rechters: C.M.J. Peters, A.R. Sturhoofd en J. Jonkers

Wetsartikelen: